

ETEKA

SIVISTA

OPETUS- JA
KULTTUURIMINISTERIÖ

Suomen Kansanopistoyhdistys
Finlands Folkhögskolförening

Kansanopistojen ja työllisyysalueiden välinen yhteistyö

23.4.2026

Kyselyn toteuttaminen

- Aineiston keruu 23.3.-15.4.2026
- Vastauksia 31 eli 42 % kansanopistoista
- Vastaajista 17 eli 55 % tarjoaa myös ammatillista koulutusta

Miten yhteistyö työllisyysalueiden kanssa on kokonaisuutena käynnistynyt?

45 %

Sujuvasti ja suunnitellusti

42 %

Kohtalaisesti, osin hakien muotoaan

7 %

Haasteellisesti

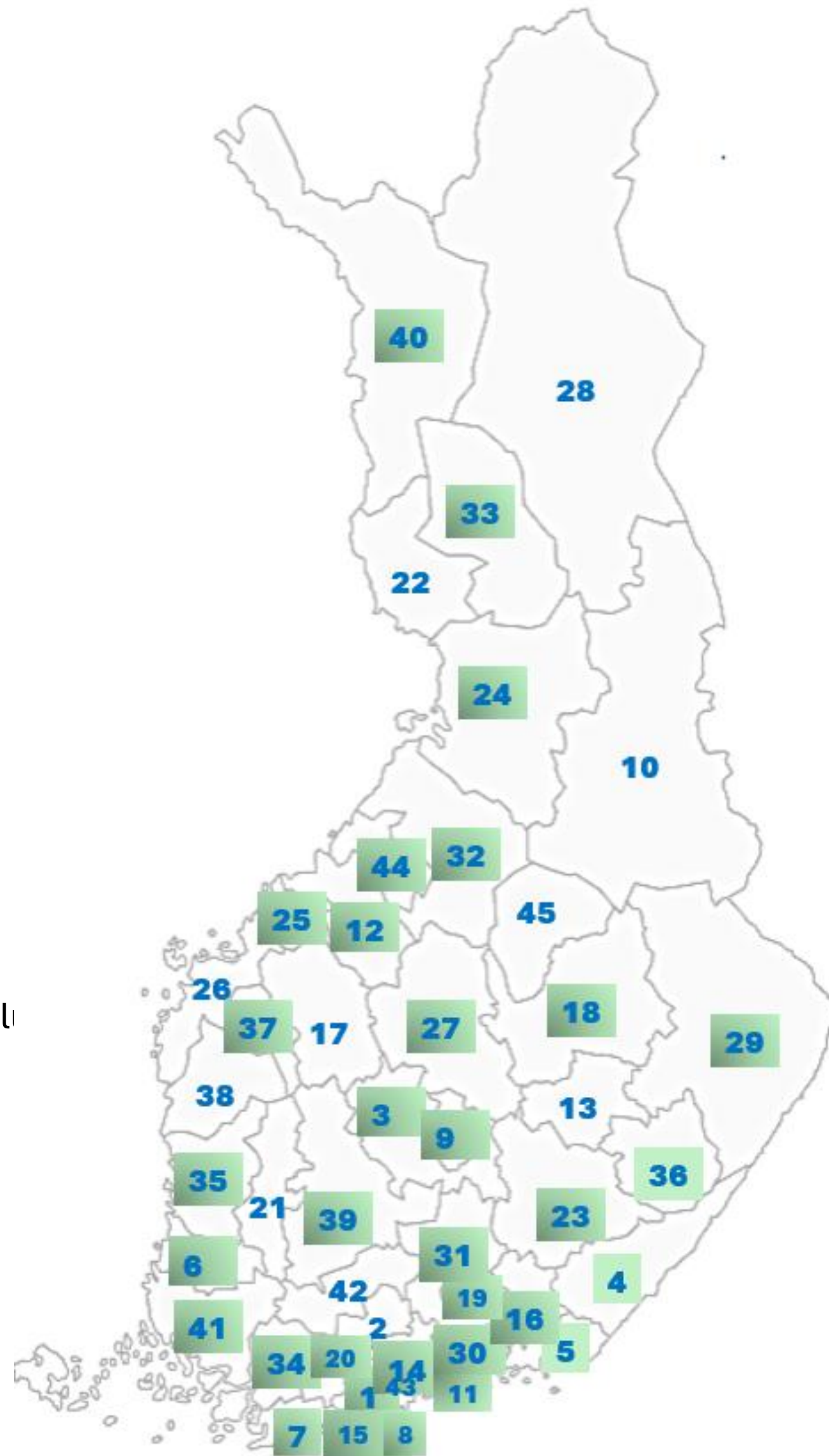
6 %

Ei ole vielä käynnistynyt

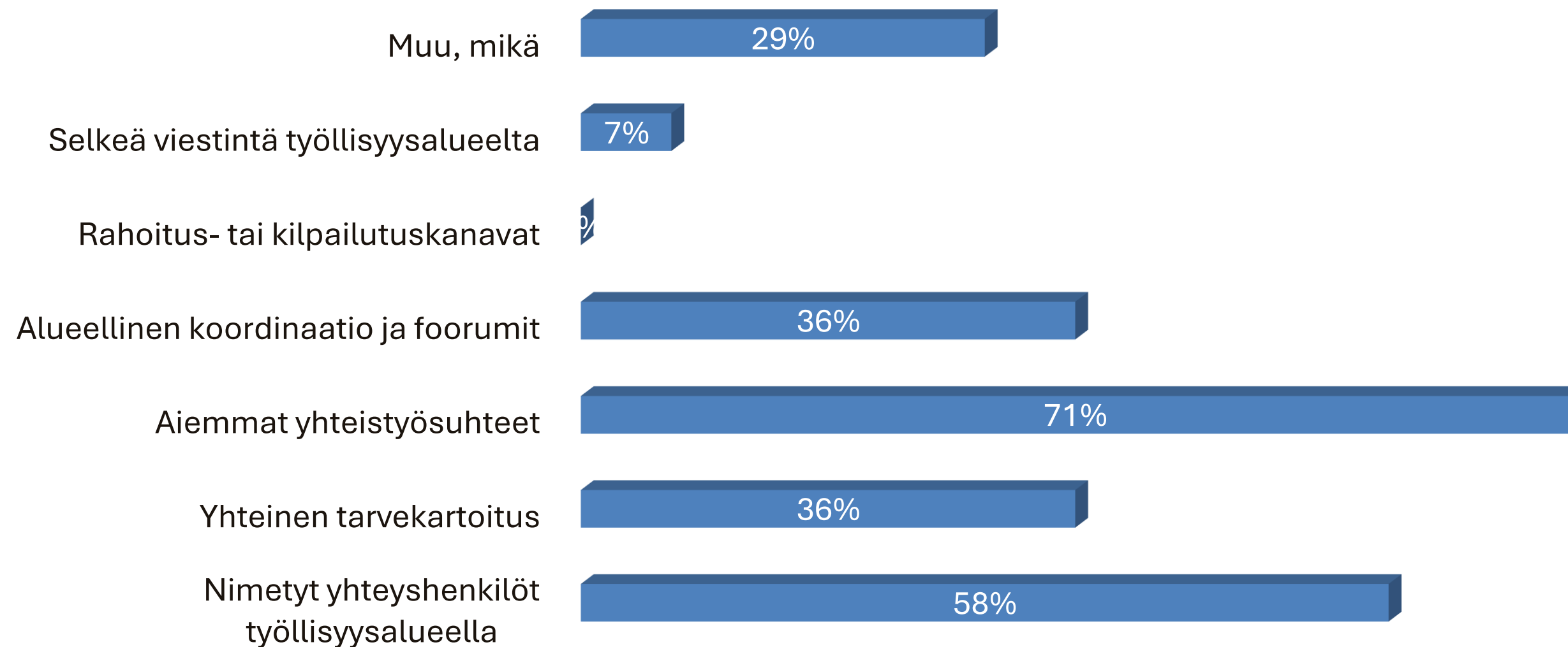
Työllisyysalueyhteistyö

1. Espoo-Kauniainen työllisyysalue
2. Etelä-Hämeen työllisyysalue
3. Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalue
4. Etelä-Karjalan työllisyysalue
5. Etelä-Kymenlaakson työllisyysalue
6. Etelä-Satakunnan työllisyysalue
7. Hanko-Inkoo-Raaseporin työllisyysalue
8. Helsinki
9. Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue
10. Kainuu-Koillismaan työllisyysalue
11. Keravan ja Sipoon työllisyysalue
12. Keski-Pohjanmaan työllisyysalue
13. Keski-Savon työllisyysalue
14. Keski-Uudenmaan työllisyysalue
15. Kirkkonummen, Vihdin ja Siuntion työllisyysalue
16. Kouvola
17. Kuntayhtymä Kymppi
18. Kuopion työllisyysalue
19. Lahti
20. Lohja-Karkkilan työllisyysalue
21. Läntisen Pirkanmaan työllisyysalue
22. Meri-Lapin työllisyysalue
23. Mikkelin seudun työllisyysalue

24. Oulun seudun työllisyysalue
25. Pietarsaaren seudun työllisyysalue
26. Pohjanmaan työllisyysalue
27. Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalue
28. Pohjois- ja Itä-Lapin työllisyysalue
29. Pohjois-Karjalan työllisyysalue
30. Porvoon työllisyysalue
31. Päijät-Hämeen työllisyysalue
32. Raahen työllisyysalue
33. Rovaseudun työllisyysalue
34. Salon työllisyysalue
35. Satakunnan työllisyysalue
36. Savonlinnan työllisyysalue
37. Seinäjoen, Ilmajoen ja Isonkyrön työllisyysalue
38. Suupohjan työllisyysalue
39. Tampereen seudun työllisyysalue
40. Tunturi-Lapin ja Pellon työllisyysalue
41. Turun työllisyysalue
42. TyöHäme
43. Vantaa
44. Ylivieska, Kalajoki, Nivala -työllisyysalue
45. Ylä-Savon työllisyysalue

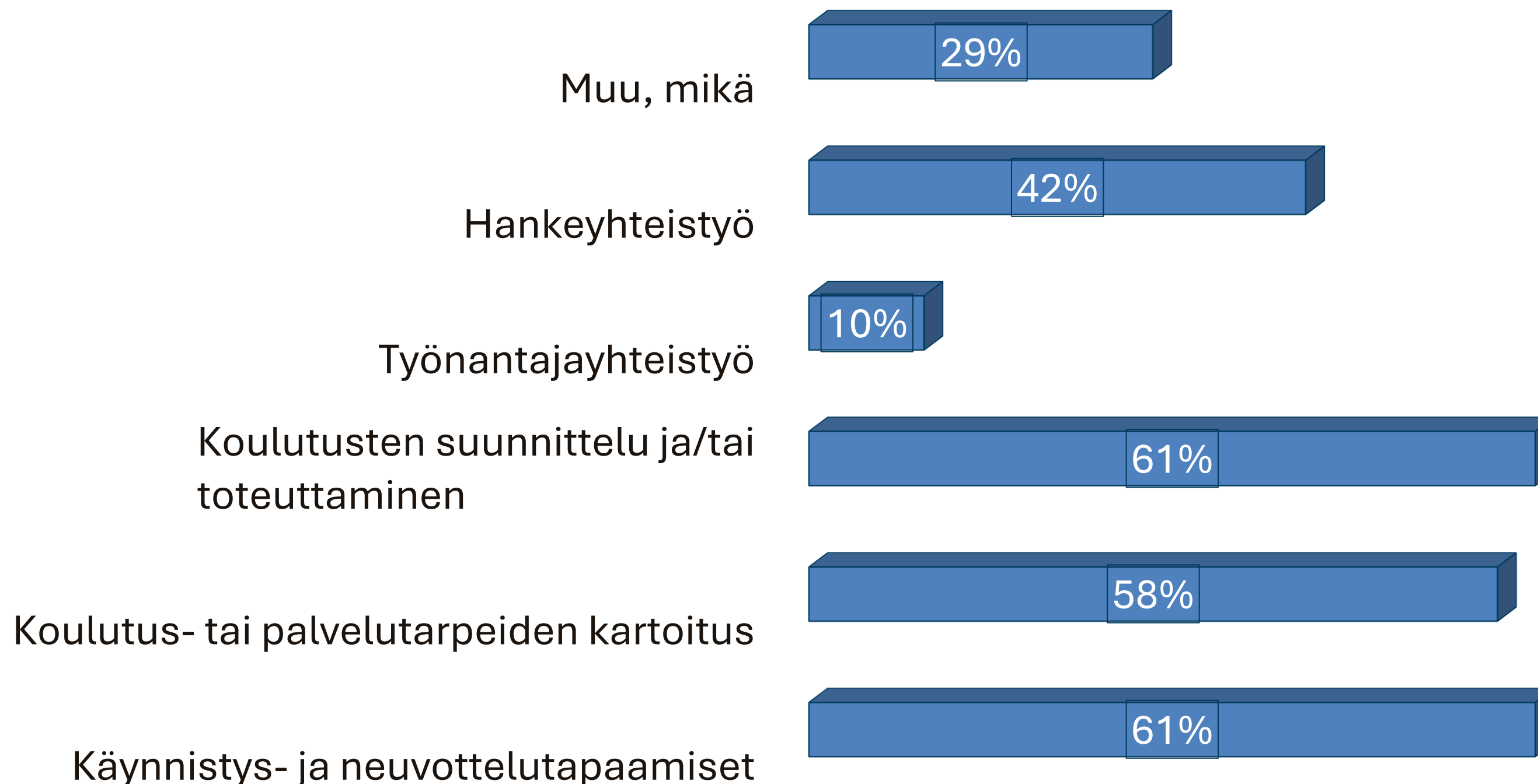
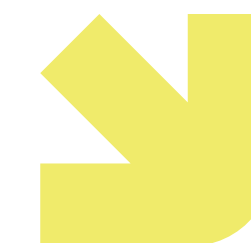
Mitkä tekijät ovat eniten edistäneet yhteistyön käynnistymistä?

Vastaukset kohtaan muu, mikä:

- Säännölliset, yhteiset tapaamiset ja yhdessä rakennettu luottamus
- Palveluiden ja toiminnan esittely puolin ja toisin
- Yhteiset intressit palvelujen kehittämisessä, esim. digitaaliset ratkaisut
- Koulutustarjonnan vastaavuus erikoistarpeisiin
- Systemaattinen yhteistyön kehittäminen hanketyön avulla
- Opiston oma aktiivisuus yhteistyön kehittämisessä

Missä muodoissa yhteistyötä työllisyysalueiden kanssa on toteutettu?

Muu, mikä?

Strateginen ja rakenteellinen yhteistyö

Neljännesvuosittaiset yhteistyöpalaverit, mukana YKN-alueen ylin johto
Yhteisen digitaalisen alustan kehittäminen yhteistyön tueksi
Opiston toiminnan esittely koko työllisyysalueen henkilöstölle
VST-toimijoiden yhteinen koulutustarjonnan esittely
Pitkä yhteistyöhistoria, nimetyt yhteyshenkilöt ja sujuvat toimintamallit

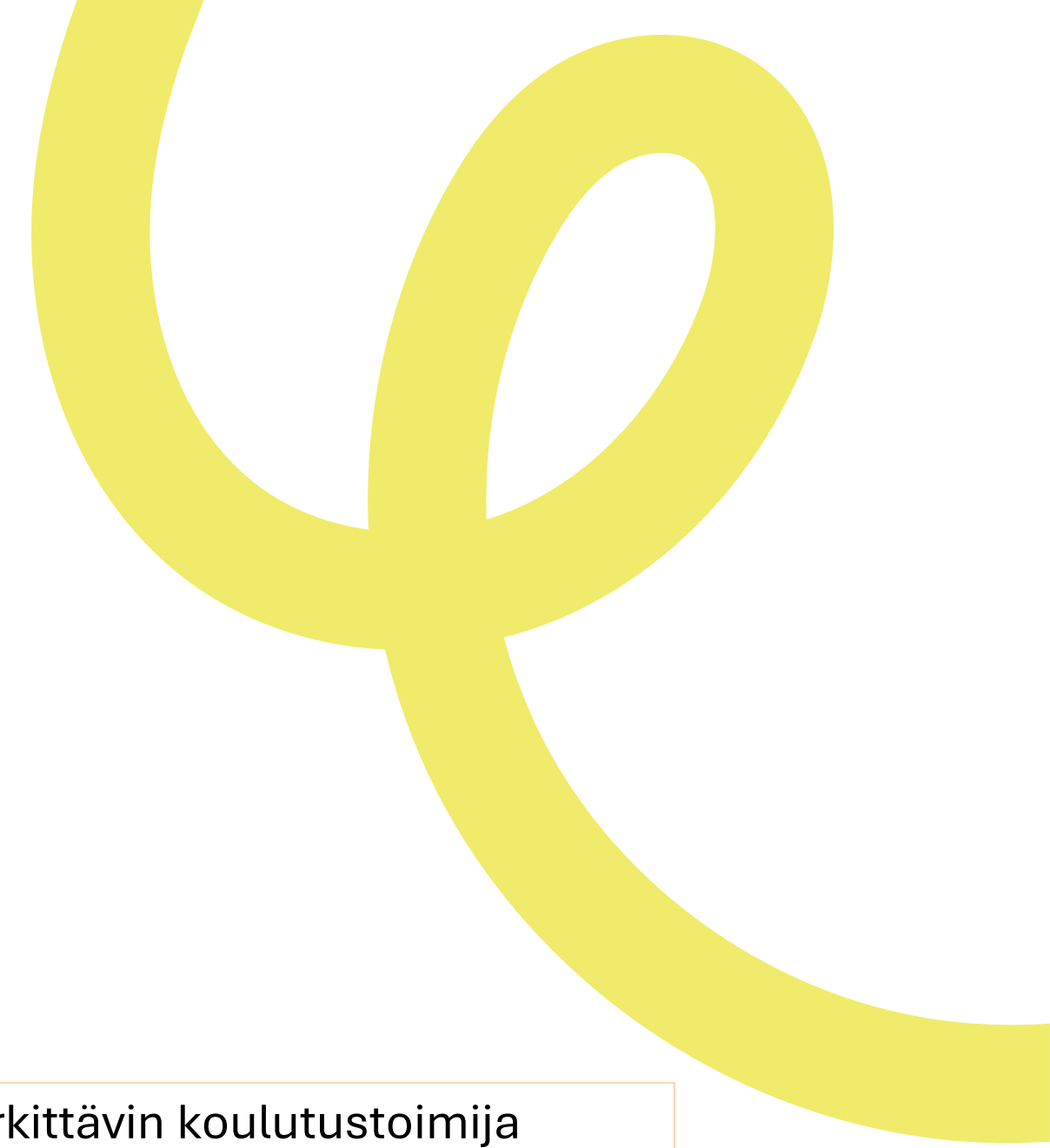
Asiakas- ja opiskelijayhteistyö

Yhteisten asiakkaiden opiskelijapalaverit yhdessä kotoutumisasiantuntijoiden kanssa
Työllisyysalueen ostamat koulutuspilottit työttömille
Asiakkaiden ohjaus opiston omaehtoiseen koulutukseen

Verkostot ja ekosysteemit

Mukana työllisyyden ja jatkuvan oppimisen ekosysteemiverkostoissa
Osaaja-allianssin pilotointi (työllisyysalue, oppilaitokset ja kunnat)

Onko yhteistyölle muodostunut yhteisiä toimintatapoja tai rakenteita?

36 %

Kyllä, selkeästi

45 %

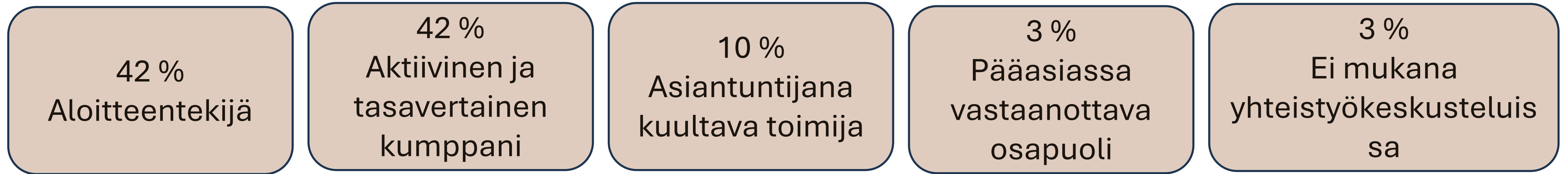
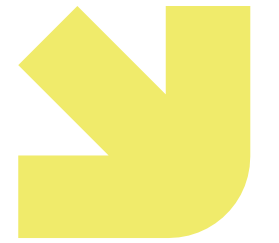
Kyllä, alustavasti

19 %

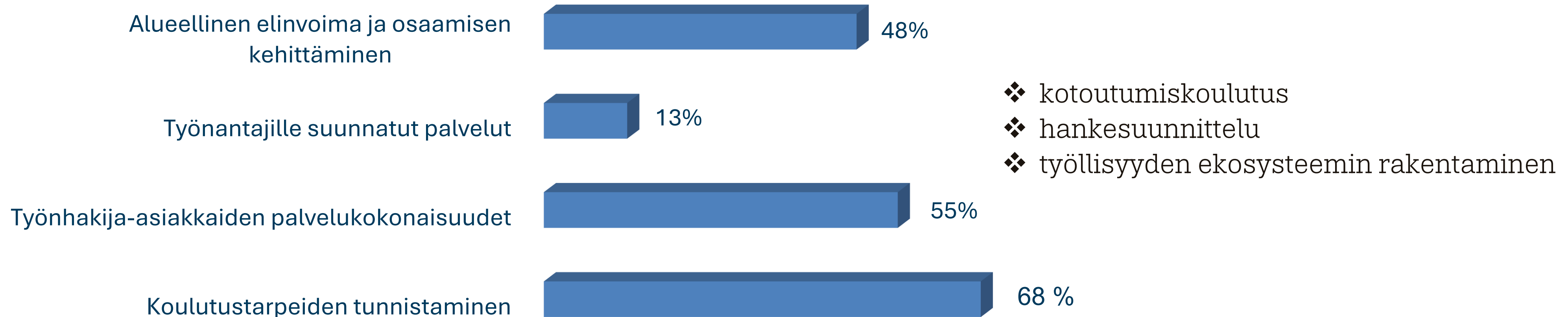
Ei vielä

- **Osa alueen suurinta koulutuksen järjestäjää:** opisto kuuluu koulutuskuntayhtymään, joka on alueen merkittävin koulutustoimija
- **Maahanmuuttajakoulutus keskeisessä roolissa:** yhteistyö selkeintä kotoutumis- ja kielikoulutuksissa (suomi ja ruotsi), säännöllinen vuoropuhelu maahanmuuttajien ja vasta saapuneiden määristä ja koulutustarpeista
- **Säännöllinen yhteistyö:** yhteistyö- ja opiskelijapalaverit sekä aktiivinen tiedottaminen erityisesti maahanmuuttajakoulutusten hakujen alkamisesta ja uusista koulutuksista
- **Konkreettisia yhteisiä kokeiluja:** työllisyysalueen kanssa toteutettuja lyhyitä koulutuskokonaisuuksia, toimintaa arvioidaan ja kehitetään eteenpäin
- **Verkostot ja ekosysteemityö:** mukana jatkuvan oppimisen ja työllisyyden ekosysteemityössä; tavoitteena rakentaa selkeämmät yhteistyörakenteet, yhteyshenkilöt ja säännölliset tapaamiset (ESR-yhteistyö ja jatkohanke)
- **Yhteistyön haasteet:** yhteistyöhenkilöiden vaihtuvuus ja rakenteiden puute ovat hidastaneet yhteistyön kehittymistä verrattuna aiempaan TE-toimistomalliin
- **Kehittyvä yhteistyö ammatillisessa koulutuksessa:** uusia toimintamalleja ja yhteistyörakenteita rakenteilla, painopiste laajenemassa maahanmuuttajakoulutusten ulkopuolelle

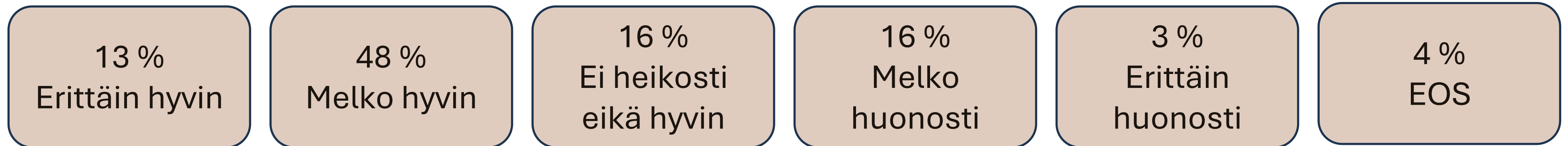
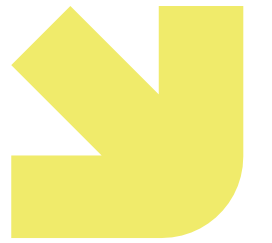
Mikä on ollut kansanopistonne rooli työllisyysalueiden kanssa käydyissä keskusteluissa?

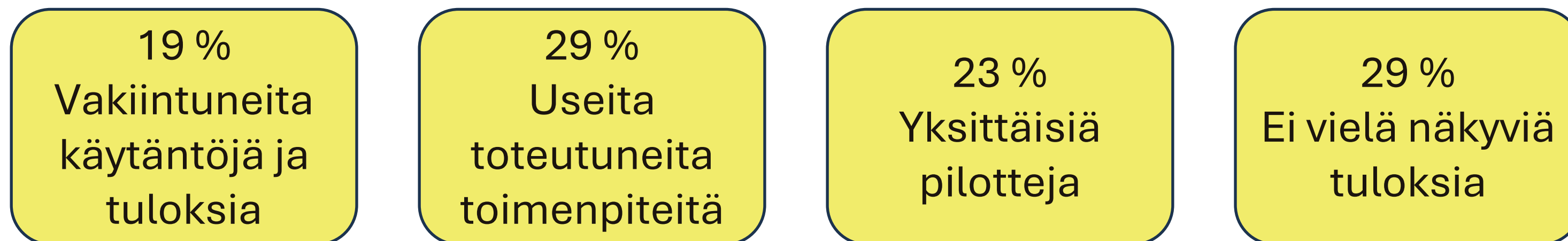
Teemat, joissa kansanopistot tehneet yhteistyötä:

Kuinka hyvin kansanopistonne osaaminen ja näkemykset on huomioitu työllisyysalueen toiminnan rakentamisessa?

Missä määrin yhteistyö on tuottanut konkreettisia tuloksia?

Onko kansanopistonne tarjonnut tai sopinut koulutuksista työllisyysalueiden asiakkaille?

77 %

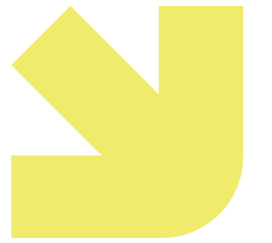
Kyllä, on jo toteutettu koulutuksia

23 %

Ei vielä, mutta keskusteluja on käyty

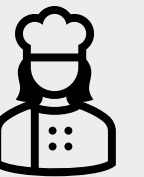
Koulutuksia, joita tarjottu tai suunniteltu yhteistyössä

- Kotoutumiskoulutukset suomeksi ja ruotsiksi
  - Suomen kielen luku- ja kirjoitustaidon koulutukset
  - Yhteiskuntaorientaatio ja monikielinen yhteiskuntaorientaatio
- Aikuisten perusopetus
- Suomen ja ruotsin kielen koulutuksia maahanmuuttajille
  - Lyhyt- ja intensiiviset suomen kielen kurssit
  - Kotoutumisajan ylittäneille suunnatut kielikoulutukset
  - Suomen kielen koulutukset kausityöntekijöille
  - Suomen kielen koulutukset naisille, joilla ei ole kotoutumissuunnitelmaa
  - Suomen kieli ja yrittäjäyys

- Työllistämiskoulutukset
- Uusi alku – kiinni työelämään tai opiskeluun, 20 pv uravalmennuspilotti,
- Suomea ja työtä -koulutus (16 pv,
- Työtä kohti -koulutus korkeakoulutetuille työttömille, 12 pv,
- Työllistymisvalmennukset
- Työelämälähtöinen täydennyskoulutus ja kilpailutuksiin osallistuminen
- Hoiva-avustajakoulutus
- Ammatillisten tutkinnon osien suorittaminen työllistymisen tueksi

- Digitaidot-kurssit (suomi, selkosuomi ja ruotsi)
- Työelämän digitaidot -koulutus
- Räätelöity videoeditointi- ja kuvauskalustokoulutus
- Uudet digikoulutukset osana uusia avauksia
- Hankekoulutukset: Osaajana eteenpäin 2025-2026, Opitaan yhdessä 2024-2025

Ennakoinnin haasteet ja kehittämistarpeet

- Työllisyysalueiden ennakointirakenteet vielä keskeneräisiä
- Ennakointifoorumit ja koulutuksen järjestäjien yhteistyö eivät näy työllisyysalueyhteistyössä
- Työllisyysalueiden järjestelmistä ei saada kattavaa tietoa työttömien osaamistarpeista
- ELY-vetoinen jatkuvan oppimisen ennakointiryhmä ollut tauolla, uutta strategista ryhmää ei ole perustettu
- Vapaan sivistystyön rooli ennakointiryhmissä epäselvä tai heikko
- Isot koulutuksen järjestäjät dominoivat yhteistyötä
- Yhteistyötä ei vielä ole tai se on monin paikoin vähäistä, passiivista tai yleisellä tasolla (tilaisuudet, seminaarit)
- Alueiden välillä suuria eroja ennakointitoiminnan systemaattisuudessa
- Yhteinen huoli kotouttamisen tulevaisuudesta

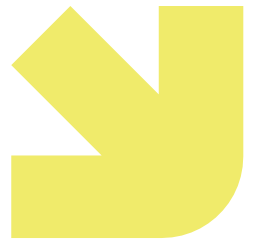
Missä asioissa yhteistyötä työllisyysalueiden kanssa tulisi erityisesti kehittää toiminnan vakiintuessa?

Yhteistyön rakenteet ja näkyvyys työllisyysalueella

- Tunnistetaan kansanopistot/vapaan sivistystyön toimijat työllisyysalueen kumppaneina ja tasavertaisina koulutusten tarjoajina.
- Luodaan selkeät yhteistyörakenteet: nimetyt yhteyshenkilöt, säännölliset tapaamiset ja yhteiset foorumit.
- Vahvistetaan asiakasohjausta ja jatkuvaa vuoropuhelua tulevista asiakastarpeista, jotta koulutusta voidaan suunnitella ennakoidusti.
- Lisätään koulutustarjonnan tunnettuutta: säännöllinen viestintäyhteistyö sekä esittelyt työllisyysalueen kanavissa ja tapahtumissa.

Missä asioissa yhteistyötä työllisyysalueiden kanssa tulisi erityisesti kehittää toiminnan vakiintuessa?

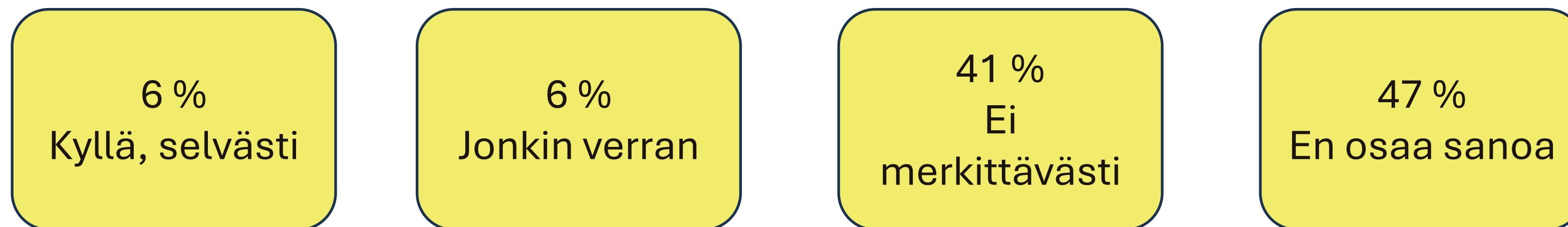
Koulutusten kehittäminen, hankintamallit ja kohderyhmät

- Tehdään osaamistarpeiden ennakointia ja kartoitusta sekä suunnitellaan koulutukset aidon tarpeen pohjalta
- Kehitetään työttömille työnhakijoille ketteriä osaamisen kehittämispalveluja (esim. 1–3 kk kokonaisuudet)
- Vahvistetaan maahanmuuttajien koulutusta: kotoutumiskoulutusten jatko, kielikoulutukset sekä luku- ja kirjoitustaidon koulutukset (myös pitkäaikaistyöttömille).
- Vakiinnutetaan ja laajennetaan palvelusetelimallia myös muuhun kuin kotoutumisajan ylittäneiden kielikoulutukseen; kehitetään kilpailutus kiteerejä toteuttamiskelpoisiksi.
- Parannetaan tiedolla johtamista ja asiakasdatan hyödyntämistä koulutusten suunnittelussa; selkeytetään kielikurssien hankintatapa ja luodaan taloudellista/pedagogista ennakoitavuutta 1.1.2027 jälkeen.
- Lisätään hankeyhteistyötä ja yhteistyötä koulutusjärjestelmän kehittämisessä.
- Mahdollistetaan osallistuminen kilpailutuksiin.

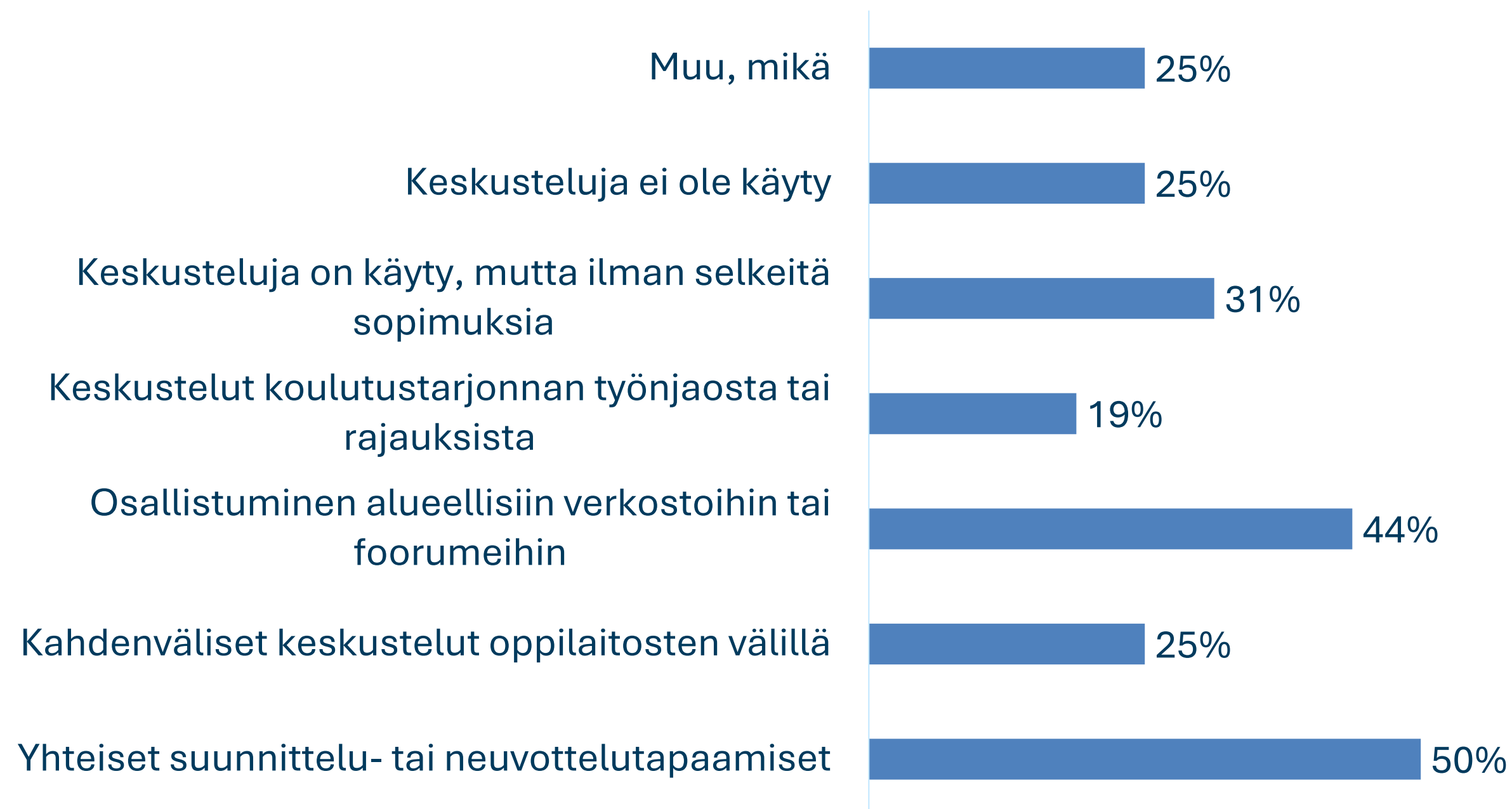
Toiminnanohjauksen kokeilun vaikutuksista

Onko toiminnanohjauksen kokeilu muuttanut alueenne ammatillisten oppilaitosten toimintaa tai painotuksia?

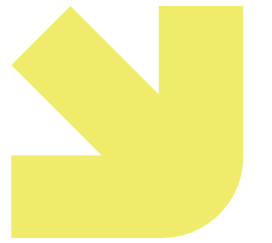

Millä tavoin toiminnanohjauksen kokeilussa mukana olevat ammatilliset oppilaitokset ovat käyneet keskusteluja kansanopiston kanssa ja sopineet alueella tarjottavasta ammatillisesta koulutuksesta?

- Toisin kuin yhteisessä suunnittelu- ja neuvottelutapaamisessa sovittiin, on aloitettu kasvatus- ja ohjausalan perustutkinnon järjestäminen, vaikka alueella on useita saman koulutuksen järjestäjiä.
- Yksi yhteinen keskustelutilaisuus on järjestetty kaikille pohjoisen alueen ammatillisen koulutuksen järjestäjille
- Toiminnanohjauksen kokeilussa mukana oleva ammatillinen oppilaitos kutsui sidosryhmänä mukaan heidän strategiatyöhönsä.

Miten kokeilu on vaikuttanut kansanopistonne asemaan alueellisessa koulutuskokonaisuudessa?

12 %
Myönteisesti

12 %
Kielteisesti

12 %
Sekä
myönteisesti että
kielteisesti

29 %
Ei vaikutusta

35 %
En osaa
sanoa

Mitkä mahdollisuudet kokeilu parhaimmillaan luo kansanopistojen ja ammatillisten oppilaitosten yhteistyölle?

Yhteistyön edellytys on aito vuoropuhelu ja työnjako: opiskelijoiden tarpeista lähtevä ohjaus, selkeä vastuunjako (esim. S2-opetus) ja säännöllinen yhteinen kehittäminen.

Alueella on ollut vahva yhteistyöpohja: pitkään jatkunut säännöllinen yhteistyö järjestäjien ja rehtorien kesken sekä yhteinen hanketoiminta.

Tavoitteena osaamista hyödyntävä yhteistyö, ei kilpailu: opiskelijoiden ohjaaminen heille sopivimpiin opintoihin, joustavat opintokokonaisuudet, opettajayhteistyö ja lähipalvelut pitkien etäisyyksien alueilla.

Kokeilu on heikentänyt alueellista yhteistyötä: lähin mukana oleva ammatillinen oppilaitos sijaitsee 150 km päässä ja keskeinen paikallinen kumppani jäi kokeilun ulkopuolelle.

Mitä tulisi huomioida, jotta kokeilu tukisi kansanopistojen roolia osana alueellista koulutus- ja osaamiskokonaisuutta?

- Kokeilu on maantieteellisesti kaukana; toimintaamme vaikuttavat ennen kaikkea rahoituksen uudelleenkohdennukset ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin
- Kansanopistojen merkitystä ja mahdollisuuksia tulee nostaa enemmän esiin – tietoisuus lisää vaikuttavuutta.
- Eri koulutuksenjärjestäjien välillä tarvitaan aitoa vuoropuhelua ja ministeriöltä riittävää tiedottamista.
- Kansanopistojen erityispiirteitä ja vahvuuksia tulee hyödyntää: yhteisöllinen pedagogiikka, vapaan sivistystyön yhteistyö ja matalan kynnyksen oppimisympäristöt.
- Pienet koulutuksenjärjestäjät on otettava mukaan järjestelmällisesti ja vältettävä epätervettä kilpailua; selkeä roolitus ja työnjako ovat välttämättömiä. Mahdollisiin epäkohtiin puututtava.
- Kokeilu tuntuu pienestä, syrjässä sijaitsevasta koulutuksen järjestäjästä etäiseltä ja epäselvältä; suurten kaupunkien lähtökohdat eroavat maaseudun todellisuudesta.
- Olemme huolissamme suurten koulutuksen järjestäjien asemasta: kokeilu ja lupakäytännöt eriarvoistavat pieniä toimijoita ja rajoittavat niiden kehittämismahdollisuuksia.

Sivistysala ry /
Finnish Education Employers (FEE)

Eteläranta 10, FI-00130 Helsinki
PL 30, FI-00131 Helsinki

www.sivista.fi

ETEKA

Sari Aarnio, projektipäällikkö
p. 050 408 3258
sari.aarnio@sivista.fi

www.sivista.fi/eteka